

Lille by ved stort hav

»Vorupør – det er da ikke Danmark?«. Denne bemærkning kunne man opleve i København for 50 år siden, hvis man bestilte en telefonsamtale til Vorupør. Siden er Vorupør blevet anderledes kendt, og denne udvikling forsøger denne artikel at sætte ord på. Artiklen indgår i et forskningsprojekt ved lektor Knud Holch Andersen om Thisted Kommune 1970-2000 og bliver en del af »Thisted Købstads Historie, bind 3«, der omhandler den samme periode.

For at tage dét med flosklerne først: Hvis Vorupør ikke *var* til, så måtte man opfinde en by med dette navn.

Men Vorupør *er* til – og det i dén grad!

Det er der mange, der har fundet ud af. Så mange, at den lille by ved det store hav allerede i 1980 var et af de mest populære turistmål i den vestlige del af Limfjordslandet. Det kunne turistorganisationerne dokumentere sort på hvidt efter en undersøgelse.

Og populariteten er ikke blevet mindre i de efterfølgende 20 år. Snarere tværtimod!

Men der var engang, og det var i begyndelsen af 1950'erne, da den første turistlejlighed blev kastet på »markedet«. Marie Frydendal, hvis far var fisker og redningsmand Jens Vækild, var blandt de første, der fandt på det – og naboerne sagde, at hun ikke var rigtig klog. Hun havde købt sine forældres hus i Vesterhavsgade, en rødstensbygning med fem fag, der kostede 5000 kr. i 1952. Hun ofrede en god klat penge på at få huset sat i en stand, så der kunne blive veludstyrede lejligheder at leje

Der er altid tid til en snak i Vorupør. Heldigt at der er så meget at snakke om. 1977. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

ud. Det skulle jo være noget, hun kunne være bekendt at byde fremmede.

Marie Frydendal boede i København på dette tidspunkt. Hun var født i huset, som hun lejede ud. »Vækildsminde« var også hendes hjem i 1977, da hun som 74-årig fortalte sin historie. I 1977 var der nu flere end 1000 sommerhuse i Vorupør, og over 700 blev lejet ud til turisterne. Hertil et halvt hundrede ferielejligheder. Turisterne kendte for alvor stedet, og det var tyskere næsten alle. Og udviklingen siden har som bekendt ikke ligget på den lade side.

»I 1950'erne tænkte vi mere på københavnere eller andre byfolk, der gerne ville til havet om sommeren«, fortalte Marie Frydendal. »Jeg var vicevært for en ejendom med 50 lejligheder på Nørrebro, og jeg satte en annonce i avisen med det fristende tilbud. Folk anede ikke, hvad Vorupør var. Når jeg skulle ringe hjem over den gamle statstelefon, ville de have navnet stavet bogstav for bogstav, og så sagde de, at det er der ikke noget, der hedder. Det er ikke Danmark!«.

Sommerturisme – og badeturisme

Vorupør var nu ikke helt uden *sommerturisme*. En lille håndfuld velhavere boede på det gamle Vorupør Badehotel. Det brændte i 1936, og et par år efter byggedes det nye, der siden blev til Restaurant Klitten. Men begrebet *badeturisme* kendte man ikke i Vorupør, det var en lille by af fiskere, og det var som det skulle være. *»Jeg fik altså den skøre tanke, da jeg havde købt fars og mors hus, og så kunne man nok se, hvor enkelt det var«,* fortalte Marie Frydendal. *»Et par andre familier sagde: »Det er du så god til Marie, kan du ikke*

leje vores hus ud om sommeren?«. På den måde kom jeg helt ufrivilligt til at grundlægge ferieudlejningen, men det var nu ikke for forretningens skyld. Ingen drømte om – jeg selv mindst – at jeg skulle have en øre i provision. Der var jo kun udgifter til frimærker og så telefonen«.

Man skal op i begyndelsen af 1960'erne, før Vorupør for alvor kom med i kapløbet om turisterne. Slagtermester Peter Gade Hansen og købmand Henry Jensen byggede sommerhuse. Og så gik det stærkt. Med de to »iværksættere« udefra, Frode Henriksen og Svend Balsby, opstod »rigtige« feriebyer med flere hundrede sommerhuse. I slutningen af 1960'erne byggede daværende sygehusportør K. Lauritsen hus i Vorupør til sit udlejningsbureau, der på få år nåede at blive et af Vestkystens største. I dag er der flere om budet og antallet af sommerhuse og andre udlejningsmuligheder væsentligt forøget.

Det er sommer, sol og badestrand, de mange turister i første række kører efter. Naturen i Thy i det hele taget. Og så miljøet ved landingspladsen. Fiskerne. Kystbådene. Hvis de forsvinder, vil de tage en ikke ubetydelig del af turismen i Thy med sig. Mange gode kræfter har arbejdet for, at fiskeriet fra Vorupør kan fortsætte som et levende kystfiskeri. I begyndelsen af 1980'erne tog en kreds af thyboer – repræsenterende hele egnen og vidt forskellige interesser – således initiativet til *Vorupør Fonden*. En undersøgelse havde vist, at Thys turisme på det nærmeste var direkte afhængig af, at det traditionelle krogfiskeri blev opretholdt. Et slag på fiskekassen: 25-30.000 turister kom i begyndelsen af 1980'erne hvert år på kortere eller længere besøg – og ifølge undersøgelsen skulle de alle en tur til havet. Til Vorupør!

Ja, vi skal fortsat alle se solen, der syn-

Det gælder om at få fat i turisterne – og når det er Vorupør, er det de tyske turister. Og så er det godt med et skilt, der kan ses i klitlandskabet. Billedet er fra begyndelsen af 1980'erne. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

ker i havet, højtrød og som en slowmotion-mønt i en af de spillemaskiner, man ikke skal gå langt for at finde i Vorupør. Heller ikke i Vorupør. Og en is, *almindelig* eller *soft*, på strøget foran kioskerne, cafeteriaet og redningsvæsenets hus. Danmarks bedste udsigt, i sæsonen er af de mest befærdede strøg i dette land – sådan fornemmes det.

Formålet med Vorupør Fonden var at sikre, at der opretholdtes en flåde af kystbåde, og at ophalingsspil og bygninger kunne anvendes efter deres hensigt. Fonden skulle desuden »udbrede kendskabet til kyst- og krogfiskeriet, især blandt ungdommen, med henblik på at sikre en tilgang til erhvervet«.

Optimisme hos unge fiskere

Museumsinspektør Alan Hjorth Rasmussen udgav i slutningen af 1980'erne en bog »Vi er alle mennesker« om Vorupør-fiskerne og Fiskercompagniets 100 år, og den har i

anledning af åbningen af det nye museum i Vorupør fået en fortsættelse med »De skabte et samfund«, hvoraf det fremgår, at Vorupør-fiskeriet i dag nu drives med stort set alle former for redskaber, men Vorupør er det sted på Vestkysten, hvor krogfiskeriet har holdt sig helt op til i dag. »Bestræbelserne går fortsat ud på at opretholde Vorupør som et levende kulturmiljø og ikke som et museumslandskab«, konstaterer Alan Hjorth Rasmussen.

Vorupør-fiskerne er overleverede. Selv et angreb fra en fiskeriminister ved Hanst-

Sparekassedirektør Poul Jensen, Thisted, (til venstre) var som turistforeningsformand med til at stifte Vorupør Fonden. Her er han sammen med Alan Hjorth Rasmussen og fiskernes formand, Laurits Morsing, ved udgivelsen af Hjorth Rasmussens bog i forbindelse med Fiskercompagniets 100 års jubilæum i slutningen af 1980'erne. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

holm-havnens åbning i 1967 har de modstået. Han fratog landingspladserne deres statstilskud med den begrundelse, at de bare kunne benytte den nye statshavn.

Og at der er optimisme blandt den nye generation af Vorupør-fiskere viser et avis-interview i 1999 med to unge fiskere og nybagte ejere, 21-årige Ulrik Munk Thomsen og 25-årige Michael Mørk. Kystbåden – 20 år gammel – er så stor, at de skal have en tredje mand med for at kunne udnytte hele kapaciteten. Hverken Ulrik eller Michael kan tænke sig noget andet arbejde end fiskeriet. De har levet hele deres liv i Vorupør med Vesterhavet som »den store og imponerende nabo«, som de forklarer. »På havet bestemmer vi selv«, siger de. Det er en frihed, de sammen med de andre fiskere sætter højt på himlen. Det er selve livet! »De dårlige og sure dage glemmer vi, men der er også de dage om sommeren, hvor havet er roligt og solen står op«, fortæller Michael. »De dage bliver lagret i hukommelsen«.

De to unge er foreløbigt sidste gren på den lange stamme af fiskere i Vorupør fra tidernes morgen. Eller i al fald fra sidste halvdel af 1800-tallet, da Fiskercompagniet i Vorupør så dagens lys over Vesterhavet.

Missionske og sindige. Afventende og isolerede fra det øvrige samfund. Det er sådan, fiskerne på Thys vestkyst tidligere har været opfattet »udefra«. Men hvem skulle tro, at i et af disse fiskersamfund skabtes det første kollektiv i Danmark? Hvor man gennemførte det utrolige med hjælp af troen. Uden at vide, hvad det var – et kommunistisk kollektiv i dyb kristen ånd. Som taget ud af Marx og Engels – men altså længe inden disse to overhovedet vandt gehør i Danmark!

Det er historien kort fortalt om Vorupør Fiskercompagni fra 1887, hvis drivkraft

Landingspladsen 1987. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

var den unge lærer Jens Munk Poulsen – der fortæller om andet sted i »Historisk Årbog« – og Indre Mission. Det var ikke blot et »compagni«, der ligeligt fordelte fortjenesten mellem de tilsluttede fiskere. Det arbejdede også for nye bådtyper og var banebrydende med moderniseringen af det slidsomme kystfiskeri.

Det religiøse spiller ikke længere den samme rolle. Heller ikke i Vorupør. Men trods alle moderne forbedringer i fiskegrej og materiel, så er udfordringen den samme som dengang. Havet er ikke til at spøge med. Det er en barsk arbejdsgiver. Men det er også stille dage med roligt vand og en sol, der står op. Dage til hukommelsens lager...

Og alle samler på dage ved stranden og på læmolen i Vorupør og det hav, der aldrig er det samme. Alle nærer en kærlighed til dette mærkelige Vorupør, der kan ligge dér midt i alt det reglementerede og blinkende lokke som en slags oase, man må stoppe op ved, søge helt hen til.

Der har i årenes løb været planer for dette Vorupør. Endda mange planer. Se-

riøse de fleste, i al fald på papiret, men de kunne ikke lodeses over i virkelighedens verden. Ferie- og fritidscenter, det er blot en af dem. Badeland en anden. Listen er lang over de avisartikler, der er skrevet og de – foreløbige – lokalplaner, der har været luftet. Så hed det pludselig oplevelsescenter og eksperimentarium til et millionbeløb, der svimlede alle andre steder end i Vorupør. Det blev det nu ikke mere realistisk af. Det skulle ellers have været »et lokomotiv for hele Thy«. Lidt i stil med »Jesperhus« på Mors. Sådan blev det præsenteret for offentligheden. Siden er der ikke mange, der har hørt noget. Nej, det blev vist ikke mere end en god Vorupør-historie. Og dog. Det var hverken en utopi, en avisand eller en aprilsnar i utide. Det blev understreget af daværende borgmester Ruth Scharling (K), og hun måtte jo vide, hvad hun talte om. For hun var blandt drivkræfterne i det ambitiøse projekt i den høje

ende af den tocifrede millioninvestering, som ikke nærmere angivne pengetanke skulle poste i »lokomotivet« ved det store hav. Et havakarium med tilhørende »naturkultur-del«, så de besøgende via selvsyn kom til at forstå vilkårene for en fiskerbefolkning gennem flere end 100 år. Og det hele nedgravet i en stor klit direkte ud til »æ haw«, så komplekset ikke kom til at ødelægge den omgivende »naturkultur«. Det ville desuden give de besøgende en fornemmelse af at befinde sig under havet – som det også blev fremhævet.

Det var store ord – dengang i midten af 1990'erne. Der kom heller ikke damp under dét lokomotiv. Mindre skulle vise sig at kunne gøre det og blive mere end streger på et stykke papir. Fem år senere. Jens Chr. Andersens bådebyggeri over for Vorupør Kirke. Vorupør får eget museum, der bliver en del af af Museet for Thy og Vester Hanherred.

Turister – og andet godfolk – i trængsel ved kystbådene. 1978. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

Vorupør ud af Thisted Kommune!

Det er en kærlighed til Vorupør, der i perioder har været ulykkelig, fordi den ikke altid blev gengældt. Det vidner de mange stridigheder mellem Vorupør og »dem ude i Thisted« om. Vorupør er nok den by i storkommunen, der har taget flest livtag med »dem ude i Thisted«. Engang i 1980'erne truede i al fald borgerforeningen med at ville melde Vorupør ud af Thisted – intet mindre kunne gøre det. Man begyndte med at boykotte et kommuneplanmøde, som byrådet indbød til. Det var såvel forvaltningerne som byrådet på rådhuset, dele af Vorupør på dette tidspunkt mente ikke forstod de specielle problemer i Vorupør. Men det var altså ikke en linje, alle kunne bakke op om. I det hele taget kunne det ofte knibe med enighed.

Det hører med til billedet af Vorupør.

Det gjaldt også, når der skulle samles tilslutning – og dermed stemmer – til en fælles kandidat til byrådet.

Og bedre blev det ikke, da det kom frem, at det ikke var nær alle i Vorupør, der

Et nærmest symbolsk billede. Og endda med mystiske tegn! Thisted og Vorupør er ofte vandret ad hver sin vej. 1970'erne. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

tog regler, bestemmelser og måske især lokalplaner for pålydende og populært sagt gik deres egne – ofte listige – veje for at nå hen til netop dén løsning, de mente var den mest fornuftige og dermed – jo, den mest indlysende.

Det var det anarkistiske Vorupør, der her tittede frem gennem sprækker i bureaukратиets lige kolonner. Som vilde blomster gennem kommunal asfalt! Sådan kunne man måske karakterisere situationen, hvis det skulle være.

Under alle omstændigheder: Det var jo ikke medvirkende til at gøre forholdet til Thisted Kommune bedre!

Men underholdende – bevares – kunne det være at deltage i dé dages vælgermøder – offentlige møder i det hele taget og man tog gerne derud – hvor vorupørboer kunne være vorupørboers værste fjender. Nu skal man ikke gå i detaljer, det kan være svært nok uden, og det korte af det lange er, at forholdene blev normaliseret, selv om byrådsflertal i enkelte tilfælde blev nødt til at vedtage lokalplaner efter de på stedet faktiske forhold. Lovliggøre med andre ord. For orden skulle der være. Sådan fungerer et demokrati også. Det gjorde det i al fald i disse år for ikke så længe siden i forholdet mellem Thisted og Vorupør. Og Vorupør har i 1990'erne fået egen mand valgt ind i byrådet. Man føler sig sikkert heller ikke længere så ringe stillet i forhold til andre egne af den vidtstrakte storkommune, selv om alle ønsker så langt fra er opfyldt. Men *hvor* er de det?

Men der var især ét tema, der jævnligt dukkede op i debatterne Vorupør versus Thisted. Her kneb det tilsyneladende med forståelsen hos »dem ude i Thisted«. Det handler om de ældre, der er født og opvokset i Vorupør, har levet og arbejdet en hel menneskealder tæt på havet. Nu kan de

Der er nu noget med dét hav og de fiskere! Det har man altid ment i Danmarks Radios monopolfjernsyn. Ofte var den store optagevogn rullet i stilling på landingspladsen - og så var Vorupør-fiskerne »på«. Her er det en situation fra 1975. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

ikke længere klare sig i egen bolig og skal have enten en mere ældre regnet, en beskyttet eller på plejehjem – og så kan man ikke bare flytte dem ind i landet, om det så blot er få kilometer.

Også på dette område er det kommet til en vis forståelse mellem Thisted og Vorupør. Der opføres i første omgang ældreboliger i denne del af storkommunen, selv om det ikke var et enigt byråd, der stod bag denne beslutning. Det er Lejerbo, der skal opføre boligerne – fuldt udbygget er det 26 – vest for Bredkærvej mellem Lervej og kirkegården.

Jyllands skabelse – og thyboerne

Enhver Vorupør-historie begynder og slutter ved havet. Her står vi så igen. Solen, himlen, vandet; det barske, det enkle, det uforklarlige. Fiskere som turister. For slet ikke at tale om thistedboer! Det er i øjeblikke som disse ved havet, at selv tiden må give sig tid.

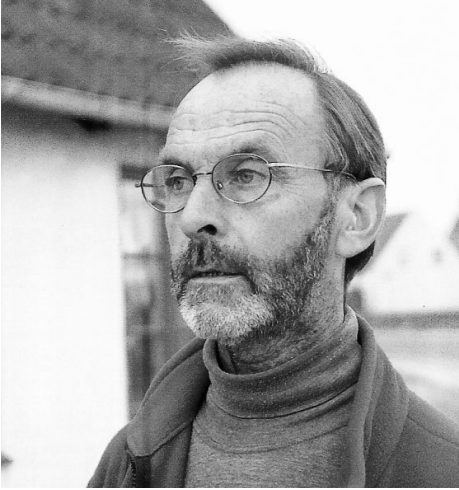
»Jeg tror, at en del af Jyllands skabelse gik sådan til, at Vorherre skabte havet, og da det var gjort, så han, at han havde brug for thyboer – ellers gik den ikke«, noterede den gode digter Dan Turèll (1946-1993), da han i 1979 gik i det spor, som kollega Meir Aron Goldschmidt satte i sandet i 1800-tallet med »Dagbog fra en Rejse paa Vestkysten af Vendsyssel og Thy«.

»Vorupørs mennesker elsker deres sted. Alle jeg talte med i Vorupør blev – som irøndere eller isløndinge gør det – digtere for et øjeblik: dét øjeblik da de talte om deres sted, deres luft, deres hav. Det er en menneskelig magi, der lyser til enhver tid – og en sådan ånd kan overleve både cafe-terier, diskoteker, middelmådige malerier og kluntet keramik«.

Lad denne digters ord blive de sidste i første del af denne Vorupør-fortælling ... jo, rigtigt gættet: den er skrevet af thistedboer! Men hvad siger man i Vorupør – hvad siger vorupørboerne? Er Vorupør stadig – Vorupør?

»Vi kan ikke bare liste ud af historien«

»Hvis man var anderledes, så kunne man være sikker på at blive kanøflet. Sådan var det dengang – og sådan kan det opleves i dag. For selv om nutidens Vorupør ikke er det samme som Vorupør dengang, så er vi rundet af den samme historie, som vi ikke bare kan liste ud af. Men den har også positive sider – den historie. Det er et privilegium at høre til, at have kontinuitet bagud til de sløgtled, der satte os ind i verden, og som vi derfor ikke skal glemme. Det var stoute folk fra en nøjsom tid med barske vilkår, hvis menneskelige værdier vi trods alt fortsat kan lære af«.

Johannes Kristensen Udemark. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

Siger Johannes Kristensen Udemark, 63 år. Han har siden 1969 boet Vorupørvej 268 i Førby på en ejendom, der i et par generationer har været i familiens eje, men er født og opvokset Vesterhavsgade 88 i Vorupør. Hans far var fisker og sygekassekasserer Anders Kristensen. Den unge Johannes blev ikke fisker – der var fiskere nok i familien mente faren, det kunne også være en ufri og økonomisk usikker levevej, desuden var sønnen for spinkel til erhvervet – så han blev i stedet kommis først i Vorupør, siden Snedsted og Nors. Og marine-soldat. Kommis i Hovedstadens Brugsforening. Siden syv år på Grønland på den amerikanske base i Sdr. Strømfjord. Først som køkkenmedhjælper og derefter kok. Det var i sidstnævnte egenskab, han medvirkede i tilberedningen af en middag, som den besøgende kvindelige amerikanske ambassadør i Danmark blev så begejstret for, at hun måtte takke ude i køkkenregionerne. »Hvad kan jeg gøre for jer?«. Det var vorupørboen ikke i tvivl om. Han ville

en tur til Amerika! Som sagt så gjort. I tre måneder – det var i 1965 – rejste den unge Johannes rundt i Canada og USA med de berømte Greyhound-busser, vi andre på dette tidspunkt kun kendte fra amerikanske film. Og hjemkommet fra Grønland tog han med Spies til De canariske Øer, hvor han forlod det ellers gode selskab og på egen hånd – ad omveje – rejste gennem Europa. *Hjem til Vorupør!* Købte ejendommen i Førby for Grønlandspengene. Tog lån til ombygning. Der var for alvor begyndt at komme turister til, og dem kunne man satse på. »*Tror du nu også det kan gå?*«. Man skulle ikke sådan komme tilbage og tro man var noget. Johannes stiftede familie, var hjemme for at passe de fire drenge, mens moren gik på arbejde. Siden arbejdede han på pelsauktionerne i Glostrup. Og fra 1987 til efteråret 2000 hjemmehjælper ved Thisted Kommune. Han har aldrig været bange for at tage fat.

Men rejsen bort fra Vorupør – til København og Grønland med afstikkeren til Amerika med besøg hos udvandrede familiemedlemmer fra Vorupør, der delte »skæbne« med Johannes og heller ikke var blevet fiskere – var *den* rejse en »flugt« fra det lukkede miljø i Vorupør? Nej, sådan vil Johannes Udemark slet ikke opleve det. Det var tilfældigheder – og så var der gode penge – skattefrie – at tjene på Grønland. Det var et sprog, man forstod i Vorupør. Så var man jo pludselig noget!

»Vorupør bærer man med sig hele tiden. Men hvis man bliver boende i Vorupør eller Stenbjerg hele sit liv, så risikerer man at blive en særting. Man må ud at prøve kræfter andre steder, møde andre mennesker, og så kan man vende hjem. Med fare for at blive betragtet som en særting, som en original, for man skal jo alligevel ikke tro, man er noget. Man vender måske oven

i købet hjem med et sort fuldskæg! Jojo – sådan kan det stadig være! Men udviklingen i Vorupør – og ikke mindst takket være turisterne og de penge, de fører med sig – har forlængst sprængt de snævre rammer i det gamle Vorupør-miljø, hvor alle kendte alt til alle; det har gjort folk mere frie, så der nu kan være en fare for, at den gamle historie går tabt. Det er den, jeg i al beskedenhed forsøger at holde fast ved. Den er værd at bevare, for selv om man dengang kendte – og brugte – den store viden, man havde om hinanden helt ind til, hvad der stod på købmandsbogen, kontrabogen ... så forstod man, hvad det drejede sig om, når det gjaldt. Og det gjaldt om at holde sammen i Vorupør. Man kunne ikke hente hjælp udefra, da slet ikke hos bønderne i Hundborg, Venstrebønderne dér, de kunne være grimme ved de Vorupør-børn, der tjente hos dem, og de advarede andre om hvor tovlige vi var derude ved kysten. Hundborg-myten sidder stadig og gnaver et sted hos os. Næh – Thisted det var noget andet! Det var byen. Og vi havde fået det pæneste tøj på, når vi to gange om året var med mor derude!».

Vorupør har nu fået eget museum, men byen har på sin vis allerede haft ét på Vorupørvej hos Johannes Udemark i mange år. Det er stuer med mange minder, der er billeder og udklip alle vegne, og når den besøgende mener at være kommet på sporet af Vorupør – sådan i almindelighed – dukker endnu flere billeder op fra skuffer og skabe. Og Johannes Udemark kan i detaljer fortælle om personer og livsforløb. Ja, han kan følge dem helt op til den nye og den gamle kirkegård, hvor de nu ligger begravet. Og hvis navnene på stenene på den gamle kirkegård er ved at svinde bort med tidens tand, bliver de malet op for at vende tilbage til erindringen, til historien,

hvor andre i Vorupør måske har glemte. Johannes Udemark peger på mændene og kvinderne på de guldene Vorupør-billeder: *»Alvorlig skulle man jo være. Der bliver ikke smilet meget. Det gjorde man ikke dengang«.*

Anders Kristensen, Johannes' far dør i 1974, moren, Magda Kristensen, i 1997. Johannes arver barndomshjemmet i Vesterhavsgade i Vorupør og har lovet, at det forbliver i familiens eje. I al fald ikke udlejes til tyskere! Johannes har ikke planer om at vende tilbage til Vorupør – *rigtigt tilbage* – og bosætte sig i Vesterhavsgade. Det har de fire sønner heller ikke. Men huset er sat i stand, og hvis det skal udlejes, er det svært at undgå tyskerne, når det nu er i Vorupør. Så på dette ene punkt har han ikke kunnet følge morens ønske. Men ellers ...

»I huset er der bevaret en lille skammel fra min mors tid. Når man skubber den hen til et af vinduerne og stiger op på den, kan man se havet i det fjerne. Det vil fremmede, turister, jo gerne i dag. Dengang – ja, dengang var havet ikke noget, man stillede sig op i vinduet for at få øje på. Havet – det var der jo bare ...«

»Vi har fået føden – og holdt skindet på næsen!«

Den 60-årige Jens Baltesen på Nordsøvej 29 har fisket fra stranden i Nr. Vorupør i 43 år – og de seneste 30 år har han været redningsmand. Det sidste halvandet år har han ledet redningsstationen med otte redningsmænd. Han er nu stoppet som aktiv fisker, da hans makker gennem fem-seks år blev syg. Fartøjet blev solgt, men tilhører stadig Vorupør-flåden, der i dag består af ni både.

»Både min bedstefar og min far fiskede – og sikkert også min oldefar – og jeg har

Jens Baltesen. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

desværre ingen drenge! Jeg ville egentlig godt have fortsat med at fiske, men lige dengang var det ikke til at få en makker. Det er noget særligt at være fisker. Det var det i al fald dengang, jeg begyndte. Det var det frie liv, der var ikke så mange restriktioner – man kunne stort set gøre, som man ville. Ingen kom og fortalte, hvad man måtte – og navnlig ikke måtte!«.

Navnet Baltesen er købt og stammer fra den tid, da der ikke var gadenavne i Vorupør. Bedstefaren var døbt Jensen, men det var der så mange, der hed. Brevene gik forkert. Derfor købte bedstefaren navnet Baltesen. Jens Baltesen tilhører en gammel Vorupør-familie.

»Da jeg begyndte at fiske, var der 22 både med fire-fem mand på hver. I dag er der kun ni med to-tre på hver. Jeg begyndte på min fars båd »Tabor«. Det blev altså en hyre, der kom til at vare 43 år. Da jeg kom hjem efter min soldatertid, fik jeg part i min fars båd – det var først i 1960'erne. Båden blev renoveret i 1976 på træskibsværftet i Thisted.

Næsten alle drengene i Vorupør begyndte at lave fiskekasser på Boje Peder-

sens savskæreri den første dag efter deres konfirmation. Det var jo dengang, alle fisk blev leveret med kasser. Men jeg startede med at fiske med det samme. Det lå jo i kortene, at jeg skulle være fisker – jeg kunne nu heller ikke tænke mig en anden tilværelse. Det var noget med at føre en tradition videre – at der måske kunne være andre muligheder var ikke noget, man sådan gik og tænkte over. Jeg har nu heller ikke fortrudt en eneste dag. Fiskeri – det var livet for mig.

Jeg vil selvfølgelig anbefale unge at blive fiskere også i dag, men de skal tænke sig godt om, før de træffer beslutningen. Alt er blevet ti gange dyrere end dengang jeg startede. Der skal mange penge til at købe et fartøj. De sidste 10-20 år har man sagt, at fiskeriet ville stoppe i Vorupør. Men jeg tror ikke på, at det stopper fra den ene dag til den anden! Der er trods alt stadig unge, der træder til, og Thisted Kommune har fået øjnene op for fiskeriets betydning for turismen. Den dag, der ikke længere er både på stranden i Vorupør, tror jeg, der forsvinder mange turister. Se bare hvad der skete i Stenbjerg og Klitmøller!«.

Bådene er kommet ind, fisken skal videre. Året er 1974. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

Det var kun få fiskere fra Vorupør, der valgte at fiske fra havnen i Hanstholm – hvorfor egentlig?

»Vi har ligget i Hanstholm flere gange, når vi ikke kunne lande i Vorupør på grund af sandaflejringer ved landingspladsen. Men når forholdene igen var i orden, flyttede vi alle tilbage til Vorupør, hvor det kun tager en halv time at lande en båd på stranden. Det er muligt, at vi kunne have tjent flere penge ved at investere i større både og blive i Hanstholm, men for de fleste har det haft større betydning at kunne komme hjem hver dag. Vi har fået føden – og holdt skindet på næsen.

Vi tænker ikke så meget på, at vi har en barsk arbejdsplads. Når vi skulle på fiskeri, aftalte vi, hvornår vi skulle af sted – og tog så ud, hvis ellers vejret tillod det. Vi tog på havet ligesom andre arbejdsmænd, sejlede hen hvor vi skulle, prøvede at

fange fisk og sejlede hjem, når vi havde lavet dét, vi skulle. Det var et arbejde som alt andet, der var ingen »romantik« eller andre myter, som nogen har forbundet med fiskere og fiskeri – sådan var det bare...«

Og om dét billede, der ofte har været tegnet af Vorupør som et isoleret samfund ved havet, hvis beboere kunne skille sig ud fra »dem inde i landet«, siger Jens Baltesen:

»Jeg har aldrig opfattet Vorupør som et lukket samfund i den tid, jeg har levet. Alle snakker da med hinanden, og næsten alle kommer hinanden ved.«

Da turismen kom til Vorupør i slutningen af 1950'erne og for alvor i 1960'erne, så Jens Baltesen – ifølge eget udsagn – ikke mulighederne med det samme. Han forklarer det på denne måde:

»Jeg var lidt dum dengang. Da min bedstemor flyttede fra sit hjem i 1960,

Redningsmandskabet foran redningsbåden »Nr. Vorupør« i midten af 1980'erne. Hvor længe får Vorupør lov at beholde redningsstationen? Det rumler i det fjerne... Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

havde jeg chancen for at købe hendes ejendom for blot 8.000 kroner. Men jeg var altså ikke klog nok – det var jo ingen penge for sådan et sted – men kun halvandet år efter blev ham, der købte huset, budt en million for den samme ejendom! Nej, Vorupør ville ikke være noget uden turismen. Vi har to større supermarkeder, to slagtere, bageri – vi har næsten det hele! Det ville vi ikke have haft uden turismen. Og vi har ingen problemer med turisterne – de lever op i bybilledet, de generer os ikke ved havet. De spørger os, hvordan vi kommer ud og ind med bådene, helt op på stranden, og det er ikke altid vi kan svare dem tilfredsstillende på det tyske, men vi kommer også overens med dette som med alt andet herude i Vorupør – sådan er det bare ...»

Den gamle fisker

For Thisted Dagblad har Vorupør altid været en god historie – det var også tilfældet, da det nye Vorupør Museum åbnede. Og den 68-årige Laurits Morsing Nielsen er som formand for fiskeriforeningen en respekteret talsmand for fiskere og fiskeri. Han er en mand med en stor viden, som han altid har forstået at give af. Dårligt helbred har nu tvunget ham på land. Det er ham, der viser avisens Jo Falk rundt på museet og fortæller om de mange usædvanlige redskaber og maskiner. Og det bliver en fortælling om pram og jolle, tjavsjer og tejner, fiskerstøvler, glaskugler, langline og kroge, agn – sild, makrel, blæksprutte og muslinger – rygkurve, vager og stopmaskine, kapokveste og korkbælter, bedetrug og hummer-kranjer. Blandt så meget andet. Og altsammen brikker til et billede af Vorupør-sjæl og identitet.

Laurits Morsing Nielsen under de timelange forberedelser derhjemme til at gå på havet engang i 1984. Det var et arbejde, som hele fiskerfamilien ofte måtte tage del i – og som de har gjort det gennem Vorupørfiskeriets historie. Foto: Tage Jensen, Lokalhistorisk Arkiv.

Da Laurits Morsing som 16-årig begyndte som fisker, havde Vorupør fået det mekaniske prøvespil som landets første fiskerleje.

»Det er det første spil, du ser dér. Det blev indviet 29. juni 1940, og samme dag 60 år efter blev dette museum indviet. Det er jo problemet for jer byboer. I har aldrig set, hvordan tingene bruges. Ikke som hos landmanden, hvor I kan se, hvad han gør og spørge ham«.

Og da journalisten begynder at tale om »kuttere«, korrigerer Laurits Morsing: »Vores både er kystbåde. De stikker ikke så dybt som kutterne, og de kan surfe på havet i modsætning til kutterne. Kystbådene vender enden til bølgerne, og de er så fladbundede, at de let kan hales op på stranden«.

Laurits Morsing var med i Vorupørfiskeriets storhedstid. Omkring 1950 var der 28 både. I dag er der ni, og det er kun de otte, der bliver brugt. »Der er da tilgang af nye folk, men ikke nok«, siger Laurits Morsing og fortæller, at han har haft en god tid som fisker, men alligevel ikke vil

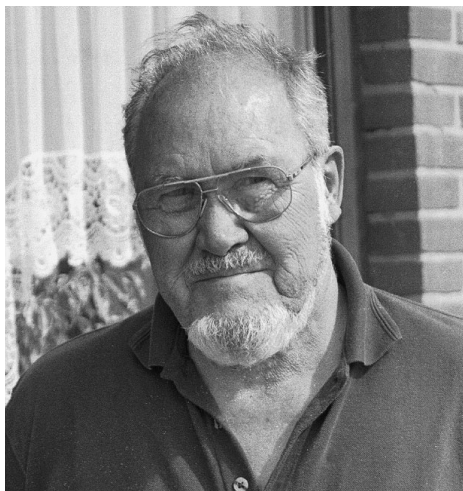
anbefale sin dattersøn, Lars, at gå ind i erhvervet. »Jeg ville gerne, at jeg turde anbefale ham det, men dels er fiskemængden ikke til stede i forhold til antallet af både, og dels er der kommet så mange restriktioner, så fra at være et af de frieste erhverv er fiskeriet nu blevet et jaget erhverv«.

Huset med det ene tårn

Husene i Vorupør er vidt forskellige og tilsyneladende spredt i klitlandskabet med rund hånd. Afspejlende ligeså forskellige byggeskikke og perioder i Vorupørs historie. Sommerhuse og helårshuse. Men huset med tårnet ved Vesterhavsgade og Julius Poulsens Vej er nu noget særligt. Intet andet hus ligner dét. »Deodata« er dets oprindelige navn. »Guds gave«. Og som en sådan ligger det dér med det ene af de oprindeligt to attråede tårne. Kun ét havde der været råd til – dengang i begyndelsen af forrige århundrede. Mere herom senere. Theodor og Christa Jensen har boet her siden 1970. De er begge født og opvokset i Vorupør og har boet her næsten hele deres liv.

Theodor Jensen (70 år) kommer fra en fiskerfamilie, men hverken han eller de to brødre blev fiskere. Faren, Kristen Odder Jensen, fandt, at det alligevel var for hårdt – også økonomisk. Så efter de syv år i skolen kom Theodor i 1945 ud at tjene et års tid på landet, blev kommis i Vorupør og Svankjær – for at vende tilbage til brugsdissen i Vorupør.

»Men en kommissløn dengang var jo kun omkring 500 kr. i måneden, så jeg kom hen til vodbinderiet. I 1963 blev jeg minkavler, det var nu ikke, fordi det var for godt, men jeg blev da ved til 1972, da jeg og min

Theodor Jensen. Foto: Lokalhistorisk Arkiv.

kone kom til Fiskercompagniet. Og jeg fungerede som forretningsfører indtil slutningen af 1980'erne, da jeg fik arbejde hos Taabbel i Hanstholm – et dejligt job forresten«.

Theodor Jensen har i flere år siddet i menighedsrådet, og han kan slet ikke genkende beretningerne om religionens – læs: Indre Missions – undertrykkende indflydelse, eller om det isolerede og lukkede samfund ved havet.

»I al fald ikke i dé år, jeg kan snakke med om. Men hvis vi kigger tilbage til dengang, jeg gik ud af skolen, og vi havde den kendte pastor Willer ... dengang gik folk jo i kirke, der kunne være fyldt søndag efter søndag. Men det ebbede ud, tiden stod heller ikke stille i Vorupør, og i dag ... ja, på en almindelig søndag kan vi ofte være ude for, at der kun er en halv snes til gudstjeneste. Vi skal nok tilbage til Jens Munk-Poulsens tid for at finde de store brydninger – da var byen delt op i to lejre: de troende og så de vantro, som han kaldte dem, han var jo en lille konge herude! Når der

er begravelser, er kirken fyldt som andre steder, og når talen er om at nedlægge tomme kirker, stritter alle som bekendt imod. Så i Vorupør som andre steder i landet har vi stadig en stærk binding til tro og kirke – når det gælder! Vorupør er ikke et særtilfælde – heller ikke på dette område. Der er fortsat et behov for de rammer, som tro og kirke kan give mennesker«.

Har Theodor Jensen svært ved at bekræfte det billede, andre »inde i landet« kan være tilbøjelige til at tegne af »den lille by ved det store hav«, så er han ikke helt afvisende over for det forhold, at det ofte kan være svært at blive enige i Vorupør. F.eks. om at stå sammen om en kandidat til byrådet »derude i Thisted«. Men nu er det altså lykkedes at have en mand »på tinge« i flere år.

»Men når man først er kommet ind, så har man ofte indtryk af, at der bliver råbt for lidt op. Der står i al fald ikke så meget i avisen. Der skulle ellers være nok at råbe op om »derude i Thisted«. Bevares – vi har fået noget i de senere år, men alligevel! Og nu får vi også ældreboliger. Men det skulle have været et plejehjem. Det er synd at flytte de gamle ind i landet. Se nu den nogleogfirsårige fisker, jeg besøger på plejehjemmet i Hundborg. »Jeg har en dejlig udsigt, jeg kan se ned over mosen, men det var havet, jeg skulle se ud på!«. Sådan en gammel fisker kan man ikke bare flytte væk fra det hav, der har været hans arbejdsplads og hele liv«.

Jamen, hvad er det med dét hav, de snakker så meget om i Vorupør? Hvad er det, der er så livsnødvendigt? Vi ved det godt! Alligevel kan vi ikke lade være med at spørge. Man får egentlig ikke noget svar. Det er heller ikke nødvendigt. For man kender jo på en måde selv svaret! Men her er, hvad Theodor Jensen, fiskersønnen, der

ikke selv blev fisker, men hvis skæbne det alligevel var at vokse op ved et hav, han ikke siden kunne frigøre sig fra:

»Det er noget med, at man ikke har det rigtig godt, før man har været nede at kigge ud over havet én gang om dagen. Det er jo aldrig det samme, man ser – aldrig! Og når man har været ved havet et helt liv – så kan man ikke flytte ind i landet på sine gamle dage. Det har man ikke rigtig villet forstå ude i Thisted. Måske er man på vej nu«.

Der er forresten en Vorupør-myte, som Theodor Jensen ikke helt tror på. Den med fiskerne og turisterne, der forsvinder, hvis fiskerne og kystbådene forsvinder.

»Fiskeriet er jo ikke længere noget bærende erhverv i Vorupør, folk arbejder rundt om i Thy, og der vil fortsat komme turister også uden fiskermiljøet. Det er havet og naturen i det hele taget, de kommer efter. Hvordan kan en tysker i München også vide, at der ligger ni kystbåde i Vorupør, når han bestemmer sig for sin sommerferie? Ja, jeg véd godt, at der er turistbrochurer med billeder, men alligevel! Jeg kan ikke forestille mig, at det vil være nogen god idé, hvis det offentlige skal holde liv i en slags museumsfiskeri. Nej, det vil fortsat være de store naturværdier, der er afgørende. Vi har glæde af de tyske turister, mange kommer jo år efter år og enkelte har endda været her også under krigen! Vi er knapt så glade for de mange hunde, tyskerne har taget med på ferie i de senere år, ofte flere hunde i én familie. Det er faktisk et stort problem med de mange efterladenskaber på stier og veje!«.

Og her som annonceret lidt om huset med det ene tårn, og om det andet tårn, der forblev et fatamorgana. Det er bygget i 1900 af Christa Jensens bedstefar, Jens Poulsen. Han var en foretagsom mand. Det

Theodor Jensen ved huset, hvor der var planlagt to, men kun blev råd til ét tårn – dengang i 1914. Foto: Lokalthistorisk Arkiv.

var også nødvendigt. Fisker, strandfoged, tolder og landmand. Og i huset telefoncentralen i et rum, hvorfra man samtidig kunne holde et øje med havet. Der var dét med havet igen.

»Jens Poulsen byggede om op til flere gange, og tårnet kom i 1914. Han var på rejse i Midtjylland og kom til en kro, der havde to tårne. Dét ville han også have, men der blev altså kun råd til det ene«, fortæller Theodor Jensen, der viser rundt i huset med tårnet. Det rummer som mange andre Vorupør-huse minder fra en svunden tid – strandingsgods i form af hele møbler og udsmykninger på en trappe. Malerier skabt af en polak i tysk uniform under Anden Verdenskrig. Billede fra et Vorupør uden sommerhuse, da dén Julius Poulsen havde ejendommen, som vejen er kaldt op efter, Christa Jensens morbror, sognerådsformand i Hundborg-Jannerup Kommune. Og bag huset er der græsplæne, beplant-

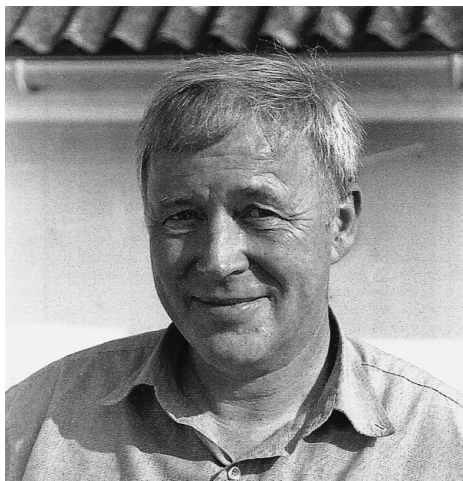
ning og sten fra gårdspladsen, da ejendommen var landbrug. De dukkede op i forbindelse med arbejdet med dette lille stykke have, der kan give mindelser om alle andre lokaliteter end lige netop Vorupør.

Men hverken Christa eller Theodor Jensen har behov for at drømme sig væk. De er rigeligt tilfredse med forholdene som de er og hvor de er – som ægte vorupørboer ved »æ hav«.

En ny generation og »klanerne« i Vorupør

Per Brusgaard (52) var blandt de første Vorupør-unge, der blev sendt ud af det lille samfund for at gå i udenbys skole.

»Vi var seks, der først i 1960'erne begyndte på realskolen ude i Thisted. Der har selvfølgelig været enkelte før os, men vi var begyndelsen på en udvikling, der siden har medført store ændringer i Vorupør. Det var et kæmpe fremskridt, at vi kom ud og fik andre kammerater. Det var imidlertid ikke noget, vi sådan var bevidste om, det kom

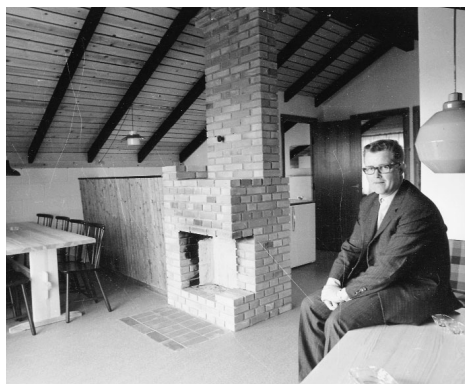
Per Brusgaard. Foto: Lokalthistorisk Arkiv.

senere, det er i al fald noget, jeg er kommet til at tænke over; vi og de, der fulgte efter på overbygningsskoler andre steder, stod bedre rustet til livet, og det har medvirket til ligesom at åbne Vorupør, for man skal huske på, at alt dette skete samtidig med, at turisterne begyndte at strømme til. Når man gik ud af skolen i Vorupør, gjaldt det om at finde nogen, der kendte nogen, som kunne skaffe en læreplads. Ellers blev man jo fisker. Eller man kom til Esbjerg til fiskerfamilier dér. Hvis man ville ud at opleve noget andet, så var den eneste mulighed at komme ud at sejle. Jeg kom altså til Thisted og fik en realeksamen. Det var tre gode år med andre værdier og oplevelsen af en anden verden end dén, vi var vant til. Jeg husker tydeligt, da jeg var i teater med realskolen for første gang, det var i Aalborg, sikke en oplevelse; det var et stykke af Henrik Ibsen, der var enkelte elever, der smuttede, de ville hellere ud og opleve Aalborg, det kunne jeg også have fundet på, men ikke lige denne aften«.

Efter realeksamen var Per Brusgaard tilbage i Vorupør for at finde en læreplads, dén fandt han hos Købmand Hillgaard. Det var i 1966. Og han er i forretningen den dag i dag. Herdis og Per Brusgaard overtog i 1978, og den har siden udviklet sig til et stort supermarked. De bor i dag Bredkærvej 99 i Sdr. Vorupør.

Per Brusgaard tilhører en generation med dybe rødder i det gamle Vorupør, og han blev voksen, da den nye udvikling for alvor begyndte at tage fart. Dengang tyskerne kom til byen, og vorupørboer i mange tilfælde flyttede ud af deres huse, der blev overladt til turisterne, mens de selv tog til takke med udhuset sommeren over. Han kom hurtigt med i opførelsen af både sommer- og helårshuse, ligesom han har været engageret i andre projekter.

»Det begyndte med, at min far, Anker Brusgaard, erhvervede et stykke jord og byggede huse. Folk kom forbi for at kigge: »Skal det nu også være så moderne!«. Fordi der var »tryk og slip«, som vi kaldte det. Det havde vi sgu ikke engang derhjemme! Da jeg var færdig som soldat, vendte jeg tilbage til Vorupør, faktisk lokket af min far og hans sommerhusbyggeri. Jeg skulle hjælpe ham og på den måde skaffe den nødvendige kapital, hvis jeg skulle i gang med noget for mig selv. Og jeg gik ind for det med ildsjæl, knoklede næsten 20 timer i døgnet, men det med kapitalen gik nu ikke helt som planlagt. Så var det, Hillgaard kom forbi, han byggede sommerhuse om vinteren, når der var ikke så travlt i forretningen. Så vidt jeg husker, startede jeg hos ham mandagen efter! Det var i 1970. Et par år efter blev jeg medindehaver. Det gik stærkt i Vorupør i disse år. Vejen gennem reservatet til Hanstholm fik for alvor betydning. Men det var ikke tyskere og turisme altsammen. Kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet, de kom i fagforeninger, der blev flere penge mellem folk, der skulle bygges huse og købes biler.

Svend Balsby kom udefra og skabte en ferieby i Vorupør. Her viser han i 1970, hvad han havde at byde turisterne. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

Det var nye tider nærmest lysår fra dengang, jeg som lærling i Vorupør kørte rundt på cykel med brændsel og gas til folk. En fyldt gasflaske kostede 11 kr., det var ikke altid, folk havde pengene, så jeg lavede en ordning »til næste gang«, men den blev jeg ikke populær med derhjemme i forretningen«.

Sådan som Per Brusgaard husker det, må han opfatte beskrivelserne af Vorupør som et åndeligt isoleret samfund præget af Indre Mission som stærkt overdrevne. »Der blev bedt bordbøn hos en bedstefar, men ellers er det ikke noget, mine omgivelser har været præget af. At det længere tilbage i forrige århundrede har haft betydning, kan man jo se dokumenteret mange steder. Nej, det er vist andre ting, der har givet Vorupør det særpræg, andre taler så meget om!«.

Er det forholdet til »hovedstaden Thisted«, der her – som andre steder – hentydes til? Man kunne jo spørge!

»Menes der gnidningerne – eller? Når det drejer sig om fodbold, så er det rigtigt, der har været visse gnidninger! Men der er jo også dette med storkommunen. Hvor vi

For at det hele ikke skulle gå i fisk: Fra 1960'erne handlede det også om: Sommerhuse! Disse huse er fra 1970. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

tidligere i stor udstrækning har kunnet klare sagerne selv, haft en vis frihed, så kommer der pludselig lovgivning og styring udefra; alt skulle struktureres på en anden måde, gader og veje, kloakering, vejskilte og husnumre, fredninger ofte helt ind til flagstangen – jojo, det kræver en vis tilvænnning! Når der i gamle dage skulle bygges et hus, gik man over til dén, der ejede jorden og fik en aftale. Det kunne selvfølgelig medføre, at et hus blev bygget lidt skævt, så man kom ud over skellet, men det havde vi lært at leve med. Udenbys sommerhusejere, veluddannede og vel-formulerede, godt inde i paragrafferne, de har i visse tilfælde haft held til at lægge hindringer i vejen for projekter i Vorupør og snøre både kommune og beboere herude. Når man på denne måde – som jeg – har været involveret med kommunen, så kan der let opstå gnidninger, og man kan få opfattelsen af et vist modsætningsforhold; der har i al fald ofte været nogen, der ikke kunne se det fornuftige i dét, vi præsenterede for dem derude. Vi havde måske også for store forventninger til, hvad storkommunen kunne komme til at betyde for Vorupør, det er først nu i de senere år, vi har fået de faciliteter, andre dele af storkommunen har erhvervet forlængst. Og der har været en del, som vi ikke har kunnet få igennem over for myndighederne og som ville have haft stor betydning for Vorupørs udvikling. Nu kan det være for sent. Andre turistbyer er blevet udbygget. Og Vorupør sækker bagefter«.

Men hvad med enigheden i Vorupør? Er det ikke sådan, at man ikke altid har været enig i Vorupør – har det ofte ikke været svært at samles om en kandidat til byrådet? Kan det ikke være en del af forklaringen på, at Vorupør har haft besvær med at vinde genklang »derude i Thisted«? Er det

en myte, en overdreven beskrivelse af forholdene – som dét med religionen og det nye Vorupør? Under alle omstændigheder: Det er et godt spørgsmål, så hvorfor ikke lade det gå videre til Per Brusgaard?

»Vorupør har lidt under, at vi ikke altid har haft én til at tale vores sag i Thisted. Ingen tvivl om dét! Det hænger sammen med – tror jeg – at vi ikke som landmændene inde i landet er blevet flasket op med »højskoleånd«, de har jo altid forstået at stå frem. Herude skulle vi nok sørge for, at der ikke var nogen, som skulle føre sig frem. Hvis der så alligevel var det, så skulle man i al fald ikke regne med opbakning. Og det er karakteristisk, at det ofte har været nogen udefra, der f.eks. har stået i spidsen for borgerforeningen og forsøgt at køre noget igennem. De kom med nye øjne, troede måske ikke på dét, jeg vil karakterisere som »klanerne i Vorupør«... eller havde måske opfattelsen af, at dem kunne de nok klare! Nogen af dem skulle blive klogere! Men for at finde forklaringen på dét, skal vi langt tilbage i historien,

Meget har man i tidens løb været uenige om i Vorupør. Men fodbolden kunne man samles om. Vorupør Boldklub. Billedet er fra begyndelsen af 1980'erne. Foto: Tage Jensen/Lokalhistorisk Arkiv.

til dengang familierne herude dannede kompagniskaber omkring fiskeri og kystbåde. Måske også med den kendsgerning, at man havde flere beskæftigelser og kasketter i Vorupør. Det havde man jo. Det var nødvendigt for at få en økonomi til at hænge sammen. Der blev hurtigt nogen, der var bare lidt mere end andre. På dén måde havde vi i al fald fire »Vorupør-klaner«. Der var altid en eller anden, der skulle have noget betalt. På dén måde holdt man hinanden i skak. Og noget af dette har måske overlevet helt op til nutiden og det »nye« Vorupør. Hvis den ene havde en god idé, kunne han ikke gå ud fra, at den anden ville bakke op! Da jeg var i lære i 1960'erne og cyklede rundt til de forskellige huse for at høre, hvad de havde brug for, gjorde jeg tit et lille eksperiment. Jeg havde en »nyhed« med, som jeg godt ville have belyst, og det fik jeg fra flere sider med vidt forskellige kommentarer. Det var dengang, jeg fandt ud af, at Vorupør bestod af disse »klaner«. Det eneste, vi altid har kunnet blive enige om i Vorupør, det har faktisk været fodbold. Vorupør Boldklub. Her kom vi allesammen. Det var før fjernsynet rigtigt blev udbredt, det var før aftenskoler og alt dét, der kom til at ske i 1980'erne, hvor vi fik så mange andre interesser. Og dog. Fodbold kan vi fortsat samles om!«.

Så er der spørgsmålet om det store hav, HAVET, alle henviser til, når de siger, at de må ned til landingspladsen hver dag. Ellers er det ikke en god dag. Hvad med Per Brusgaard?

»Det er ikke noget, jeg sådan filosoferer dybere over, og jeg er ikke mere stavnsbundet, end at jeg nok kunne bo andre steder end i Vorupør. Tror jeg! Jeg håber nu ikke, jeg kommer til det. Og jeg kan da godt forstå, tyskerne vil herop«.